

Eğitim Perspektifinden

# Geçmişten Günümüze Coğrafyanın Serüveni

---

Editörler: Ufuk SÖZCÜ · Abdullah TÜRKER



**Editörler:** Doç. Dr. Ufuk SÖZCÜ - Doç. Dr. Abdullah TÜRKER

**Eğitim Perspektifinden  
GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE COĞRAFYANIN SERÜVENİ**

ISBN 978-625-6810-62-4

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2023, PEGEM AKADEMİ

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayinevidir**. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilir.

I. Baskı: Eylül 2023, Ankara

Yayın-Proje: Ferdi Akkaya  
Dizgi-Grafik Tasarım: Müge Kuyrukcu  
Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Baskı: Ay-bay Kırtasiye İnşaat Gıda Pazarlama ve Ticaret Ltd. Şti.  
Çetin Emeç Bulvarı 1314. Cadde No: 37A-B Çankaya/ANKARA  
Tel: (0312) 472 58 55

Yayıncı Sertifika No: 51818  
Matbaa Sertifika No: 46661

**İletişim**

Macun Mah. 204. Cad. No: 141/A-33 Yenimahalle/ANKARA  
Yayınevi: 0312 430 67 50  
Dağıtım: 0312 434 54 24  
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60  
İnternet: [www.pegem.net](http://www.pegem.net)  
E-ileti: [pegem@pegem.net](mailto:pegem@pegem.net)  
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

## ÖN SÖZ

Coğrafya kader midir bilinmez ama coğrafi bilgiye sahip olmanın ve coğrafi bilgiyi uygulamaya geçirmenin dünyanın geleceği için hayati bir öneme sahip olduğu aşikardır. Bu durumu 21. yüzyıla girdiğimizden itibaren coğrafyanın her alanında iliklerimize kadar hissediyoruz.

Peki ya geçmişte durum nasıldı? İlk insanlar coğrafi bilgiye nasıl ulaşıyordu? Bugünkü şartları düşündüğümüzde çok daha zor koşullarda coğrafyayı hayatlarına nasıl uyarlıyorlardı? Aklımıza gelen bu sorular bu kitabın yazılmasındaki ilk işaret fişegiydi bizim için. Coğrafyanın ilk insandan itibaren dünyayı anlama rehberi olarak kullanıldığını biliyoruz. Bu bilginin geçmişten günümüze bilime dönüşmesindeki serüveni bizim en büyük merakımızı oluşturdu. Eski Mısır'da, Anadolu'da Avcı-toplayıcı toplumdaki tarım toplumuna, yakın çağdaki sanayi toplumu geçişine kadar coğrafi bilgi nasıl ilerledi ve bu ilerleme eğitim boyutuna nasıl yansıdı? Ortaçağda Avrupa coğrafi bilgide duraklarken Türk-İslam bilginleri nasıl bu derece ilerledi?

Tüm bu soruların cevabını kitabımızda vermeyi hedefledik. Cevapları verirken okuyucu sıkmadan akıcı bir üslupla yaklaşmaya çalıştık. Açıklamaya çalıştığımız devrin gözlerinizin önünde canlanabilmesi için anekdot ve bilgi kutularına yer verdik.

İlk insanlardan itibaren ilmek ilmek işlenen coğrafi bilginin günümüze kadar nasıl bir aşamaya geldiğine şahitlik edeceğiniz bu çalışmada emeği geçen bölüm yazarlarına, eş ve çocuklarımıza, Pegem ailesine teşekkür ederiz.

**Doç. Dr. Ufuk SÖZCÜ**

**ORCID No: 0000-0002-6809-4774**

**Doç. Dr. Abdullah TÜRKER**

**ORCID No: 0000-0003-3839-2735**

**Tokat-Ankara**

**Eylül 2023**

## BÖLÜMLER VE YAZARLARI

**Editörler:** Doç. Dr. Ufuk SÖZCÜ - Doç. Dr. Abdullah TÜRKER

**1. Bölüm: Coğrafyanın İlk Çağ Serüveni**

*Doç. Dr. Ayşe ÇAĞLAR*, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-5424-6802

*Dr. Öğr. Üyesi Kübra ERHAN*, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-5391-8435

**2. Bölüm: Coğrafyanın Orta Çağ Serüveni**

*Dr. Erkan DÜNDAR*, Milli Eğitim Bakanlığı

ORCID No: 0000-0003-0807-0030

**3. Bölüm: Coğrafyanın Yeni Çağ Serüveni**

*İbrahim HİMMETOĞLU*, Milli Eğitim Bakanlığı

ORCID No: 0000-0002-9093-6878

**4. Bölüm: Coğrafyanın Yakın Çağ Serüveni**

*Dr. Hakan TÜRK*, Milli Eğitim Bakanlığı

ORCID No: 0000-0002-4290-8549

**5. Bölüm: Türkiye Cumhuriyeti'nde Coğrafyanın Serüveni**

*Murat KARAGÖZ*, Milli Eğitim Bakanlığı

ORCID No: 0009-0005-9355-5543

**6. Bölüm: Coğrafyanın Bilgi ve İletişim Teknolojileri Çağında Serüveni**

*Dr. Erkan DÜNDAR*, Milli Eğitim Bakanlığı

ORCID No:0000-0003-0807-0030

## İÇİNDEKİLER

Ön Söz.....	iii
Bölümler ve Yazarları.....	v

### 1. BÖLÜM COĞRAFYANIN İLK ÇAĞ SERÜVENİ

Giriş.....	2
Coğrafya İsmine Nerede Kavuştu?.....	6
Coğrafya Biliminde İlk Çağ Coğrafyasının Önemi .....	8
İlk Çağ Coğrafyasına Katkı Sağlayan Bazı Düşünürler .....	13
Hayatın İçinden .....	21
Kaynakça.....	27

### 2. BÖLÜM COĞRAFYANIN ORTA ÇAĞ SERÜVENİ

Orta Çağ'da Coğrafya Bilimine Genel Bir Bakış .....	32
Orta Çağ'da Dünya Görüşü ve Coğrafya.....	33
İlk Çağ Dönemindeki Coğrafi Bilginin Orta Çağ Coğrafi Bilgisine Etkileri.....	33
Orta Çağ Hristiyan Dünyasında Coğrafya.....	34
Hristiyan Bilim Adamlarının Orta Çağ'da Coğrafya Bilimine Katkıları.....	37
Orta Çağ İslam Dünyasında Coğrafya.....	41
İslam'ın Coğrafya Bilimine Yönelik Etkileri.....	42
Müslüman Bilim Adamlarının Orta Çağ'da Coğrafya Bilimine Katkıları .....	43
Okuma Parçası: Mikyasü'n Nil .....	44
Çinli Coğrafyacıların Orta Çağ'da Coğrafya Bilimine Katkıları .....	53
Orta Çağ'da Öne Çıkan Kartoğrafik Gelişmeler.....	55
Kaynakça.....	64

### 3. BÖLÜM COĞRAFYANIN YENİ ÇAĞ SERÜVENİ

Büyük Keşifler Dönemi'nde Coğrafya .....	71
Yeni Çağ'da Coğrafi Bilginin Gelişimine Katkı Sunan Kişiler ve Çalışmaları.....	76
Yeni Çağ'da Coğrafya Biliminin Gelişimini Etkileyen Olaylar .....	98
Kaynakça.....	102

#### 4. BÖLÜM

### COĞRAFYANIN YAKIN ÇAĞ SERÜVENİ

Kozmografik Gelenek ve Coğrafyanın Kimlik Arayışı.....	109
Yakın ağda nc Coğrafyacılar ve Coğrafyanın Genel Durumu .....	113
Yakın ağda Coğrafya Paradigmaları.....	121
Bilinen Dünya Algısının Dönüşümü ve Coğrafi Bilgi.....	125
Satranç Tahtasında Dünya ve Jeopolitik Hkimiyet Teorileri .....	128
Başlangıç Meridyenlerinin Tarihi ve Zamanın Sıfır Noktası “Greenwich” .....	131
Sonuç.....	133
Kaynakça.....	137

#### 5. BÖLÜM

### TÜRKİYE CUMHURİYETİ’NDE COĞRAFYANIN SERÜVENİ

Türkiyede Coğrafya Bölümlerinin Kurulması.....	142
Türkiye Cumhuriyeti’nde Coğrafyanın Gelişimine Katkı Sunan Kişiler ve alışmaları .....	144
Birinci Türk Coğrafya Kongresi (6-21 Haziran 1941).....	153
Kuzey Anadolu Fayı’nın Keşi.....	156
Türkiyedeki Aktif Coğrafya Bölümleri ve ğretmen Alım Süreci .....	157
Türk Coğrafya Kurumu ve Coğrafya Dernekleri.....	159
Türkiyede Coğrafya Eğitimi alışmaları.....	160
Türkiye Cumhuriyeti’nde Bazı Coğrafyacılar ve Eserleri.....	161
Sonuç.....	163
Kaynakça.....	166

#### 6. BÖLÜM

### COĞRAFYANIN BİLGİ VE İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ ÇAĞINDA SERÜVENİ

Coğrafyanın Geçmişten Günümüze Değişen Rolnde BİT’lerin Etkisi.....	170
Uzaktan Algılama ve Coğrafya .....	173
İnsansız Hava Aracı (İHA/Dron) ve Coğrafya: Kişisel Uzaktan Algılama .....	178
Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS) ve Coğrafya .....	180
Sosyal Medya ve Coğrafya.....	185
Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Coğrafya ğretimine Yansımaları.....	188
Coğrafya ğretiminde TPAB Modeli ile Teknoloji Entegrasyonu .....	191
Gelecekte Coğrafya Trendleri ve Teknoloji.....	194
Kaynakça.....	198

<b>Editörler ve Yazarlar Hakkında .....</b>	<b>203</b>
---	------------

# 1. BÖLÜM

## COĞRAFYANIN İLK ÇAĞ SERÜVENİ

Ayşe ÇAĞLAR, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi  
ORCID No: 0000-0002-5424-6802

Kübra ERHAN, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi  
ORCID No: 0000-0002-5391-8435



(URL-1)

*“Coğrafyada eğilimler bir sarkacın hareketlerine benzer. Aslında bizim yeni diye şimdi göklere çıkardığımız şeyler, geçmişte çoktan söylenmiş ya da önerilmiş şeylerdir. Değişimde vardır tabii; bu da içerik, yaklaşım ve tekniklerdir”* Freeman

Irmak, dağ, güneş, ay, gökkuşağı... doğaüstü güç müydü? İnsan anlamaya çalışıyordu yaşadığı yeri. Sorgulama süreci, bu sürecin dönüşümü ve sorgulamanın ne? nerede? niçin? sorularına seyri yüzlerce yıl almıştı. Coğrafyanın serüveninde İlk Çağ'da insanlığın büyük emeği, büyük mücadelesi ve coğrafya bilimi adına aldıkları yol çağlarının ötesindedir. Bu bölümde İlk Çağ (Antik Çağ ya da Eski Çağ) yazının icadıyla (MÖ 3200) başlayan, MS 476 yılında Batı Roma İmparatorluğu'nun yıkılmasına kadar olan süreçte coğrafya biliminin başından geçen serüven paylaşılmıştır. Bölüm içinde insanın dünyayı anlama/anlamlandır-

## Kaynakça

- Akay Bozdoğan, E. (2022). Coğrafya disiplinin tarihi (2. Bölüm). R. Sever (Ed.), *Eğitimde Coğrafya Okuryazarlığı-I* içinde (s.63-87). Ankara: Pegem Akademi.
- Apak, A. (2003). İskenderiye Kütüphanesi'nin akıbeti üzerine değerlendirmeler. *İslami Araştırmalar Dergisi*, 16(1), 176-183.
- Arı, Y. (2022). Coğrafya'nın tanımı, kapsamı ve neden coğrafya? (3. Bölüm). R. Sever (Ed.), *Eğitimde Coğrafya Okuryazarlığı-I* içinde (s.89-108). Ankara: Pegem Akademi.
- Asimov, I. (2006). *Asimov'un bilim ve buluşlar tarihi* (Çev. Elif Topçugül). Ankara: IMGE.
- Atış, N. (2009). Grek düşünce dünyasında felsefe, din ve mitoloji. *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi*, 12, 57-66.
- Aydın, C., & Aydın, G. (1992). *Batlamyus*. Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, 5, 196-199.
- Balcıoğulları, A. (2020). Orta Çağ Türk-İslam bilim adamlarının Dünya'nın şekli, hareketleri ve yerçekimine dair bulguları. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 13(74), 105-116.
- Baldwin, B. (2009). How credulous was Herodotos?. *Greece & Rome*, 11(2), 166-177. doi:10.1017/S0017383500014194
- Brown, R. A., & Kumar, A. (2011). A new perspective on Eratosthenes' measurement of the earth. *The Physics Teacher*, 49(7), 445-447. doi:10.1119/1.3639158
- Çevik, C. C. (2019). Herakleitos'un Doğa Üzerine kitabıyla ilgili kaynaklar ve yorumlar. *Akademik Felsefe Dergisi*, 13, 121-133.
- Çoban, H. (2019). Büyük İskender ve Tarihçi Kallisthenes. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum*, 8(24), 487-501.
- Dalmau, E. (2021). Haritaların dili-dünyayı şekillendiren haritalar ve öncüleri. (Çev: Beyza Fırat). İstanbul: Yeditepe.
- Diakov, V., & Kovalev, S. (2008). İlk Çağ tarihi cilt:1-Ortadoğu, Uzakdoğu, Eski Yunan (2. Basım). (Ö. İnce, Çev.). İstanbul: Yordam Kitap.
- Doğanay, H., & Doğanay, S. (2020). *Coğrafya'ya Giriş*. Ankara: Pegem Akademi
- Doğanay, H., ve Sever, R. (2020). *Genel fiziki coğrafya* (16. Basım). Ankara: Pegem Akademi
- Erdem, H. H. (2020). Anadolu'da felsefi bilgeliğin kökenleri. *Felsefelogos*, 74, 121-127.
- Erol, A., & Erol, M. (2018). Platon'un "Devlet" ederinin eğitsel açıdan değerlendirilmesi. *Eğitim ve Yeni Yaklaşım Dergisi*, 1(1), 12-27.
- Esenyel, Z. (2014). Presokratik filozoflarda arke sorununun kozmolojik ve ontolojik bağlamda incelenmesi. *Kaygı. Bursa Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi*, (22), 1-25. <https://doi.org/10.20981/kuufefd.21647>
- Fowler, D.H., & Rawlins, D. (1983). Eratosthenes' ratioforthe obliquity of the ecliptic. *Isis*, 74(4), 556-562.
- Garfield, S. (2020). *Harita üzerinde- kâşifler, dâhi haritaclar ve hiç var olmamış dağlar*. (B.E. Alkım, Çev.). İstanbul: Domingo.
- Gleichauf, I. (2007). Anlamak istiyorum: Kadın filozoflar tarihi. (L. Uslu, Çev.). Ankara: Odtü Yayıncılık.
- Gülersoy, A. E. (2014). Unutulmuş bir coğrafya ekolü: Belh Coğrafya Okulu. *Turkish Studies*, 9(11), 233-242.
- Güngör, Ö., Günay, D. A., Turan, E. S., & Alp, Ö. (2022). İskenderiye Kütüphanesi'nin tarihi serüveni ve akıbeti. *Takvim-i Vekayi*, 10(1), 103-124.
- Gümüşçü, O. (2012). *Coğrafya'ya davet*. İstanbul: Yeditepe.



- Hajar, R. (2000). Past glories: the great library of Alexandria. *Heart Views*, 1(7), 278–282.
- Harris, G. E. (2012). *Küçük insanlardan büyük sorular hayli mühim insanlardan basit cevaplar* (3. Baskı). İstanbul: Domingo.
- Herodotos. (1973). *Herodot tarihi* (I. Basım). (M. Ökmen, A. Erhat, Çev.). Ankara: Remzi Kitabevi.
- Hoffman, B. (1995). *Yaratıcı ve başkaldıran*. (Celal Kapkın, Çev.). İstanbul: Evrim.
- Işık, M. F., & Yılmaz Kurt, Z. (2023). Bilim insanı ve bir filozof olarak Hypatia. *Ortaçağ Araştırmaları Dergisi*, 6(1). 326-336. <https://doi.org/10.48120/oad.1272488>
- İlin, M., & Segal, E. (1998). İnsan nasıl insan oldu. (A. Zekerya, Çev.). İstanbul: Say.
- İskenderiye (2023, Mayıs 27) içinde *Vikipedia*. <https://tr.wikipedia.org/wiki/%C4%B0skenderiye#:~:text=%C4%B0skenderiye%2C%20ad%C4%B1n%C4%B1%20ald%C4%B1%C4%9F%C4%B1%2C%20M%C4%B1s%C4%B1r,g%C3%B6re%20M%C3%96%20332%de%20kuruldu>.
- Karaaslan, D. (2014). Antik dünyada kadın olmak. *Siirt Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 1(2), 159-174.
- Karakaş Özü, N. (2015). Strabo'nun coğrafyası. *Coğrafya Dergisi*, 0(30), 79-90.
- Keseroğlu, H. S. (2005). Kütüphanenin tözü. tarih öncesi dönemde bilgi. *Türk Kütüphaneciliği*, 19(3), 297-307
- Keseroğlu, H. S. & Demir, G. (2016). Antik Çağ'da bilim ve kütüphane. *Türk Kütüphaneciliği*, 30(3), 365-397.
- Kıran, A. (2019). Amr bin Âs ve Arapların deveden denize macerası. *Tarih ve Gelecek Dergisi*, 5(3), 572-583. <https://doi.org/10.21551/jhf.645627>
- Koçer, E. (2019). Uygulamalı astronomi etkinlikleri-III. *Anadolu Öğretmen Dergisi*, 3(1), 105-110. <https://doi.org/10.35346/aod.558122>
- Koday, S. (2007). Coğrafyanın Gelişimi (2. Bölüm). H. Yazıcı ve M. K. Koca (Ed.), *Genel Coğrafya* içinde (s.15-29). Pegem Akademi.
- Küçükali, R., & Taşkın, Z. (2017). Bilim tarihine katkısı yönüyle “Parşömen Kağıdı”. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 58, 131-140.
- Külcü, R. (2016). Thales'ten günümüze arkhe arayışı. *Akademia Disiplinlerarası Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, 2(1), 1-16.
- Laertios, D. (2002). Ünlü filozofların yaşamları ve öğretileri. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Lawson R M (2004). Science in the Ancient World: An Encyclopedia. ABC-CLIO.
- Leventhal, M. (2017). Eratosthenes' letter to Ptolemy: The literary mechanics of empire. *The American Journal of Philology*, 138(1), 43-84.
- Paksoy, N. (1992). *Sırt çantamda coğrafyalar*. İstanbul: Bağlam Yayıncılık.
- Relph, E. (1985). Geographical experience sand being-in-the-world: The phenomenological origins of geography. In: Seamon, D., Mugerauer, R. (eds) *Dwelling, Place and Environment*. Springer, Dordrecht. [https://doi.org/10.1007/978-94-010-9251-7\\_2](https://doi.org/10.1007/978-94-010-9251-7_2)
- Roller, D. W. (2010). In *Eratosthenes' "Geography"* (pp. 1–7). Princeton University Press.
- Sarton, G. (2010). *Antik bilim ve modern uygarlık*. (M. Dosay, R. Demir, Çev.). İstanbul: Gündoğan Yayınları.
- Sever, R. (2022). Coğrafya okuryazarlığı (1. Bölüm). R. Sever (Ed.), *Eğitimde Coğrafya Okuryazarlığı-I* içinde (s.1-61). Pegem Akademi.
- Siddiqui, A.H. (1995). Muslim geographic thought and the influence of greek philosophy. *Ge-Journal*, 37(1), 9-15.

- Sina, A. (2008). İlk Çağ tarih yazımının Batı Anadolu öncüleri: III-Miletoslu Hekataios. *Tarih Araştırmaları Dergisi*, 27(44), 113-166. [https://doi.org/10.1501/Tarar\\_0000000412](https://doi.org/10.1501/Tarar_0000000412)
- Strabon, (1969). *Coğrafya (Geographika)*, Kitap XII. (A. Pekman, Çev.). İstanbul Edebiyat Fakültesi Basımevi.
- Tanrıkulu, M. (2023). Şerif el-İdrisi ve İbn Haldun'da Yedi İklim Anlayışı: farklı yaklaşımlar, farklı nedenler. *Abant Sosyal Bilimler Dergisi*, 23(1), 263-289. <https://doi.org/10.11616/asbi.1213835>
- Tatar, T. (2020, 8 Mart). İlk kadın matematikçi: Erk kurbanı Hypatia. <https://metapolitik.net/hypatia/>
- Terzioğlu, A. (1971). İskenderiye Kütüphanesi Müslümanlar tarafından yakılmamıştır. *Vakıflar Dergisi*, 9, 419-433
- Timur, T. (2014). *Felsefe, toplum bilimleri ve tarihçi* (2. Basım). İstanbul: Yordam Kitap.
- Tozan, M. (2008). Antik Çağ'da seyahat. *Tarih Okulu Dergisi*, 2008(1), 129-136.
- Tunay, M. İ. (1970). Dünya'nın en eski kütüphanelerinden İskenderiye Kütüphanesi. *Türk Kütüphaneciliği*, 19(1), 25-26.
- Tümertekin, E., & Özgüç, N. (2004). *Beşeri coğrafya- insan, kültür, mekân*. İstanbul: Çantay.
- Unat, Y. (2002). Yer'in küresel olduğuna ilişkin görüşün tarihsel gelişimi. *Bilim ve Ütopya*, 95, 8-13.
- Utrilla, P., Mazo, C., Sopena, M. C., Martínez-Bea, M., & Domingo, R. (2009). A palaeolithic map from 13,660 calBP: engraved stone blocks from the Late Magdalenian in Abauntz Cave (Navarra, Spain). *Journal of Human Evolution*, 57(2), 99-111. doi:10.1016/j.jhevol.2009.05.00
- TRT (2023, 14 Mart) İstisnai renkler (I. Bölüm). <https://www.trtizle.com/programlar/istisnai-renkler/istisnai-renkler-1-bolum-12371887>
- Marx, C. (2015). An analysis of the latitudinal data of Eratosthenes And Hipparchus. *Mathematics and Mechanics of Complex Systems*, 3(4), 309-339. <http://dx.doi.org/10.2140/memocs.2015.3.309>
- Matthew, C. A. (2023). *Eratosthenes and the measurement of the earth's circumference (c.230 BC)*. United Kingdom: Oxford.
- Mayhew, R. J. (2001). The effacement of early modern geography (c.1600-1850): a historiographical essay. *Progress in Human Geography*, 25(3), 383-401. doi:10.1191/030913201680191736
- Morrow, D. R. (1941). *The education of deaf and blind children in Arizona*. (Unpublished Master's thesis). University of Arizona.
- Onay, K. (2011). İslam felsefesinin oluşum sürecinde İskenderiye akademisinin rolü. *Humanities Sciences*, 6(2), 223-233.
- Ortaylı, İ. (2006). İskenderiye Kütüphanesi. *Türk Kütüphaneciliği*, 20(1), 85-88.
- Ortaylı, İ. (2007). *Eski Dünya Seyahatnamesi*. Ankara:Aşına Kitaplar
- Özçağlar, A. (2018). *Coğrafyanın tarih araştırmalarındaki yeri ve önemi* (4. Bölüm). E. Baş ve H. Aslan (Ed.), *Disiplinlerarası ve tematik islam tarihi yazıları-I* içinde (s.83-98). Ankara Üniversitesi Yayınları.
- Özgen, N. (2010). Bilim olarak coğrafya ve evrimsel paradigmaları. *Ege Coğrafya Dergisi*, 19(12), 1-26.
- Özgüç, N., & Tümertekin, E. (2000). *Coğrafya/geçmiş-kavramlar-coğrafyacılar*. İstanbul: Çantay Kitabevi.
- Vamvacas, C. (2009) *The founders of western thought, The Presocratics, A Diachronic Parallelism Between Presocratic Thought and Philosophy and the Natural Sciences*, Springer Science+Business Media B.V.

- Yardımcı, A. B., & Güdücü, F. (2023). Arkhe ve töz kavramı üzerine:Thales, Anaksimandros ve Anaksimenes. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen- Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (57), 1-11. <https://doi.org/10.35237/sufesosbil.1169776>
- Yasmin, K. (2018). Destruction of Alexandria Library: a historical reappraisal. *Jagannath University Journal of Arts*, 8(2), 127-138.
- Yaşar, G. (2017). Nil deltasında solmuş bir çiçek: Hypatia. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 9, 354-350.
- Yavan, N. (2014) “Batı coğrafyası geleneği üzerine”, İçinde E. Bekaroğlu ve A.R. Özdemir (Eds) Bir Disiplinin İç Dünyası: Modern Türk Coğrafyası Üzerine Söyleşiler, 17-51, İdil Yayıncılık, İstanbul.
- Yetkin, M. & Bilginer, Ö. (2021). Haritacılık tarihinde bir yolculuk. *Türkiye Coğrafi Bilgi Sistemleri Dergisi*, 3(1) ,1-9.
- Yıldırım, C. (2003). *Bilim tarihi* (8. Baskı). İstanbul: Remzi.
- Zeydan, S. (2019). İslam tarihi uygarlıkları-1 (6. Baskı). (N. Gök, Çev.), İstanbul: İletişim Yayınları.
- URL-1 <https://www.bilimup.com/ilk-kadin-matematikci-caginin-otesinde-bir-kadin>
- URL-2 [https://tr.wikipedia.org/wiki/Anaksimandros#/media/Dosya:Anaximander\\_world\\_map-tr.svg](https://tr.wikipedia.org/wiki/Anaksimandros#/media/Dosya:Anaximander_world_map-tr.svg)
- URL-3 [https://tr.wikipedia.org/wiki/Hekataios\\_%28M%C3%96\\_550\\_do%C4%9Fumlu\\_tarih%C3%A7i%29](https://tr.wikipedia.org/wiki/Hekataios_%28M%C3%96_550_do%C4%9Fumlu_tarih%C3%A7i%29)
- URL-4 <https://www.sciencephoto.com/media/687508/view/the-world-by-eratosthenes>
- URL-5 [https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/a/af/Eratosthenes\\_experiment\\_2.jpg/473px-Eratosthenes\\_experiment\\_2.jpg](https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/a/af/Eratosthenes_experiment_2.jpg/473px-Eratosthenes_experiment_2.jpg)
- URL-6 [https://media.sciencephoto.com/image/c0265996/800wm/C0265996-The\\_World\\_by\\_Homer.jpg](https://media.sciencephoto.com/image/c0265996/800wm/C0265996-The_World_by_Homer.jpg)